

Список використаних джерел:

1. Сучасний словник іншомовних слів: Близько 20 тисяч слів і словосполучень / уклали: О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. – К. : Видво «Довіра», 2006. – 789 с. (Словники України).
2. Дубровин С. В. Основы теории криминалистической диагностики : автореф. дисс. на соискание ученой степени докт. юрид. наук : спец. 12.00.09 / С. В. Дубровин. – М., 2005. – 51 с.
3. Криміналістика. Академічний курс : підручник / Т. В. Варфоломеева, В. Г. Гончаренко, В. І. Бояров [та ін.]. – К.: ЮрінкомІнтер, 2011. – 504 с.
4. Криміналістика / отв. ред. Н. П. Яблоков. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Юристъ, 2005. – 781 с.
5. Криміналістична діагностика при розслідуванні злочину // За ред. Ю. Г. Корухова – М., 2003.
6. Криміналістична діагностика в науковому дослідженні // В. І. Дубровін – Л., 2001.

Кашуба Н.О.

студентка,

Науковий керівник: Грובה А.А.

кандидат юридичних наук, доцент,

Академія муніципального управління

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ ДІЙ

Слідчі дії являють собою один із існуючих видів кримінально-процесуальних дій, які мають процесуально-правову природу, пізнавальний характер та регламентовані нормами процесуального права. Дані процесуальні дії спрямовуються на збирання, дослідження, одержання та перевірку доказів. Слідчі дії проводяться виключно уповноваженою на проведення таких дій особою та в рамках кримінально-процесуального провадження. Разом з прийняттям Кримінального процесуального кодексу у 2012 році виникло певне коло нових питань, що виникли щодо правового регулювання проведення негласних слідчих дій, адже із започаткуванням нового правового інституту було цілком та докорінно внесено низку змін до кримінального процесуального законодавства. Питання щодо механізму та процесу реалізації проведення негласних слідчих дій є досить актуальним сьогодні, адже незважаючи на наявність доволі таки великої кількості нормативно-правових актів та нормативної документації, яка забезпечує правове регулювання проведення негласних слідчих дій все ж таки існують певні питання організаційного та правового характеру, які залишаються неврегульованими.

Різновидом слідчих дій є негласні слідчі дії. Стаття 246 Кримінального процесуального кодексу України визначає негласні слідчі дії, як різновид слідчих дій, проте відомості про факт та методи їх проведення не підлягають розголошенню. Такі дії можуть проводитися лише у випадках, якщо відомості про злочин та особу, яка його вчинила неможливо отримати в інший спосіб. Тобто проведення таких слідчих дій здійснюється без відома особи, щодо якої їх вчиняють [1].

До негласних слідчих дій, відповідно до Кримінального процесуального кодексу України відносять: 1) аудіо-, відео контроль особи (ст. 260); 2) накладення арешту на кореспонденцію (ст. 261); 3) огляд і виїмка кореспонденції (ст. 262); 4) зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263); 5) зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст. 264); 6) обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст. 267); 7) установлення місця знаходження радіоелектронного засобу (ст. 268); 8) спостереження за особою, річчю або місцем (ст. 269); 9) аудіо-, відеоконтроль місця (ст. 270); 10) контроль за вчиненням злочину (ст. 271); 11) виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ст. 272); 12) негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження (ст. 274) [1].

Отже, розглядаючи визначені законодавцем види та способи проведення слідчих дій, можна чітко зазначити, що мета будь-яких слідчих дій, безумовно, полягає у встановленні об'єктивної істини, адже саме встановлення об'єктивної істини в кримінальному процесі має найбільш важливе значення для того щоб, повно та всебічно дослідити у відповідності з дійсністю всі важливі, юридично значимі обставини і факти, надати їм належну правову оцінку і таким чином встановити відповідність обставин справи об'єктивним фактам дійсності.

Об'єктивна істина в кримінальному процесі – це абсолютна істина конкретного факту, зміст якої становить правильне, повне, таке, що відповідає дійсності відбиття у свідомості людей, які проводять процес, всіх суттєвих, юридично значимих фактичних обставин справи в їх правовій оцінці [2, с. 154].

Проведення будь-якого передбаченого законодавством виду негласних слідчих дій в жодному випадку немає допускати вчинення проти особи будь-якої дії, що може принизити її честь та гідність та застосовувати проти неї заборонені законодавством засоби примусового характеру, адже відповідно до статті 3 Конституції України «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» [3].

Звертаючись до вимог встановлених статтею 64 Конституції України, то гарантовані конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути в жодному разі обмежені, крім випадків, що передбачаються Конституцією України. Зокрема Конституцією України передбачена можливість лише у виключних випадках обмежити конституційні права і свободи людини і громадянина, які визначені статтями 30, 31, 32 Конституції України, але тільки під час досудового розслідування, оперативно-розшукової діяльності та дізнання.

Правову основу підстав та порядку проведення негласних слідчих дій, а також здійснення заходів, які пов'язані з тимчасовим обмеженням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захисту отриманої інформації внаслідок проведення таких слідчих дій становлять Конституція України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінальний кодекс

України, Закони України «Про прокуратуру», «Про державну таємницю», «Про оперативно-розшукову діяльність», Порядок організації та забезпечення режиму секретності в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 02.10.2003 р. № 1561-12, Звід відомостей, що становить державну таємницю, затверджений наказом Служби безпеки України від 12.08.2005 р. № 440 і зареєстрований в Міністерстві юстиції України 17.08.2005 р. за № 902/11182 та інші нормативно-правові акти [4]. Крім того, можна вказати на те, що зазначений перелік нормативно-правових актів не є вичерпним, адже, якщо звернутися, наприклад, до щорічного узагальнення судової практики розгляду клопотань про дозвіл на проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчим суддею наданого Апеляційним судом м. Києва, то при розгляді клопотань слідчі судді керуються також, зокрема, такими нормативно-правовими актами як: Порядок отримання дозволу на здійснення заходів, які тимчасово обмежують права людини, та використання добутої інформації, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.2007 № 1169; Інструкція «Про організацію роботи за оперативно-розшуковими справами та справами контрольного провадження оперативними підрозділами органів внутрішніх справ України», яка затверджена Наказом МВС України від 17.12.2012 р. № 07; Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні від 16.11.2012 р.; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р., ратифікована Законом України № 475/97 ВР від 17.07.1997 р. [4].

На підставі визначених законодавством нормативно-правових актів, що становлять правову основу негласних слідчих дій, можна вказати на те, що норми права, які покликані регламентувати провадження негласних слідчих дій можуть становити певну теоретично-практичну модель діяльності осіб, що уповноважені на проведення таких дій та мають певні конструктивні принципи. Тому можна зазначити, що ці норми права створюють такий правовий інститут, як інститут негласних слідчих дій, який являє собою систему законодавчо закріплених правових приписів. Саме ці законодавчо закріплені правові приписи відображають завдання та мету негласних слідчих дій, об'єкти, підстави проведення, встановлюють коло учасників таких дій, правила та порядок реалізації своїх повноважень особам, що проводять негласні слідчі дії, а також відповідальність та гарантії.

Отже, негласні слідчі (розшукові) дії, являють собою певний дієвий інструмент, який займає провідне місце в системі засобів встановлення істини та дослідження обставин злочину у стадії досудового розслідування в кримінальному процесі України, а також можна стверджувати про те, що враховуючи існуючий досвід проведення таких слідчих дій все ще має свої певні недоліки, які потребують оптимального вирішення заради забезпечення законності та дотримання прав людини при обмеженні її конституційних прав.

Прийнятий у 2012 році Кримінальний процесуальний кодекс України запровадив для національної правової системи певну кількість новацій, зокрема, однією з них стало започаткування інституту негласних слідчих

(розшукових) дій, які знайшли своє відображення у нововведеній главі – Главі 21. Тобто можна стверджувати про те, що законодавець таким чином зробив вагому спробу врегулювати цей інститут. Після прийняття Кримінального процесуального кодексу України розпочався доволі активний та тривалий нормотворчий процес, який покликаний на правове врегулювання, узгодження та забезпечення пристосування самого ж кодексу та інституту негласних слідчих дій з іншими нормативно-правовими актами.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-10. – № 11-12. – № 13. – Ст. 88.
2. Лопушанский Ф.А. Совершенствование уголовно-процессуального законодательства и охрана прав личности / Лопушанский Ф.А., Чангули В.В., Михеенко М.М., Петрухин И.Л. – К.: (видавництво), 1983. – 365 с.
3. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
4. Узагальнення судової практики розгляду клопотань про дозвіл на проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчим суддею [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kia.court.gov.ua/sud2690/uzah/2/>

Кручок А.Б.

юрисконсульт,

Івано-Франківський краєзнавчий музей

НАЦІОНАЛЬНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ

Однією з складових успішного реформування країни в умовах війни, відсутності фінансів, часу та народного «кредиту довіри» до влади є системна загальнодержавна політика боротьби з корупцією. Явище корупції нерозривно зв'язано з суспільством, яке будучи його першоосновою, має великий запит щодо подолання та контролю за рівнем корупції. На жаль, повністю подолати це явище досить важко, але зменшення проявів корупції дозволить країні перебудувати діючий порядок взаємовідносин в органах державної влади та суспільстві загалом.

Результати проведенного дослідження антикорупційною неурядовою організацією Transparency International щодо Індексу сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index) у світі за 2014 рік продемонстрували катастрофічне становище в Україні, яка набрала 26 балів зі 100 можливих і зайняла 142 місце зі 174 позицій [1, с. 3]. Аналогічні показники продемонструвала Уганда і Коморські острови, а Російська федерація, Нігерія, Киргизстан, Іран, Камерун показали кращий результат. До речі Сінгапур, який є орієнтиром України в проведенні антикорупційної політики зайняв у вищезгаданому рейтингу 7 місце з 84 балами [1, с. 1].